

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Insertiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI
Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu,
str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se
înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

SIMBOLUL CREDINȚEI

ARTICOLUL AL TREILEA

„Carele pentru noi oamenii și pentru a noastră
mîntuire s-a pogorît din cer și s-a întrupat de la
Duhul Sfînt și din Fecioara Maria și s-a
făcut om“.

Articolul acesta ca și cele pînă la al șaptelea
ne adună într-un mănunchi toate adevărurile de
credință ortodoxă despre firea omenească a Min-
tuitorului, adică despre felul cum Fiul lui Dum-
nezeu s-a făcut și Fiu al omului pentru a noastră
mîntuire.

1. „Pentru noi oamenii și pentru a noastră
mîntuire s-a pogorît din cer“ arată două laturi
ale dreptei credințe. Întîi, că s-a pogorît din cer.
Și apoi, că aceasta n-a făcut-o pentru a fi prea-
mărit, ci pentru mîntuirea și fericirea noastră,
a oamenilor.

Domnul a spus: „Nimeni nu s-a suit la cer
decît numai cel ce s-a pogorît din cer“ (Ioan 3,
13). Iar Sf. Apostol Pavel, în Epistola către
Filipeni, ne lămurește cum se înțelege această
pogorîre. „În voi trebuie să fie aceleași simțiri
ca și în Iisus Hristos, care fiind chipul lui Dum-
nezeu, faptul de a fi de o ființă cu Dumnezeu,
nu l-a socotit ca o răpire (uzurpare) pe nedrept,
— că s-a micșorat pe Sine însuși și a luat chip
de rob, făcîndu-se asemenea oamenilor“ (Filip
2, 5—7). Așadar „pogorîrea din cer“ însemnează,
că El, Domnul de bună voie și-a scăzut, și-a
micșorat slava, maiestatea Sa dumnezeiască. S-a
coborît atît de mult, încît s-a făcut om ca toți
oamenii, ca să poată înălța apoi la cer pe oameni.
Iată pilda marelui principiu pedagogic pe care
ne-o dă Domnul: De vrei să ridici pe cineva spre
desăvîrșire, pleacă-te, smerește-te pînă la puterea
de pricepere a celui de ridicat, căci de acolo por-
nește înnoirea vieții și mîntuirea. S-a pogorît pe
Sine pentru ca să grăiască cu omul față către
față și să ne dea exemplu de viețuire sfîntă,
fără de păcat purtînd trup în lumea păcatului.

2. Dar ce este mîntuirea? Mîntuire, izbăvire,
scăpare sînt cuvinte cu același înțeles: Scoaterea
sau ieșirea din vreun rău. În creștinism prin
mîntuire se înțelege eliberarea omului din robia
păcatului. În orice robie ajungi, ca să scapi și
se cere răscumpărare. Omul ajuns rob iadului nu
putea să se răscumpere. Deci cine putea să ne
răscumpere și să ne împace cu Dumnezeu? Tot
Cel ce ne-a zidit s-a milostivit de noi și s-a pogorît
ca să ne înalțe pînă acolo de unde îl putem vedea
și iubi pe Dumnezeu și lumina cea fericitoare.

3. Dar mîntuirea trebuia să fie și așa este: și
opera lui Dumnezeu și a omului. Fața a doua
a lui Dumnezeu nevăzută se unește cu firea ome-
nească văzută fără schimbare și fără a se ames-
teca firele, fără împărțire și fără despărțire și
voința dumnezească cu cea omenească. Și așa:
Dumnezeu și om cere oamenilor să conlucre la
salvarea, la mîntuirea lor.

4. Iar Fiul lui Dumnezeu s-a făcut și Fiu al
omului nu la întîmplare. Dumnezeu începînd de
la greșala lui Adam a pregătît mîntuirea noastră.
În curs de mii de ani a repetat mereu, începînd
de la făgăduința dată Evei, că din urmașii ei va
ridica pe Cel ce va zdrobi capul șarpelui amăgi-

tor, și pînă la Sf. Ioan Botezătorul că ne va tri-
mite un izbăvitor. Cu fiecare prorocie ne împăr-
tășea tot mai multe amănunte despre Mesia, pe
care Sf. Ioan Botezătorul l-a numit „Mielușelul lui
Dumnezeu, care ridică păcatele lumii“ (Ioan
1, 29).

Cei dinții oameni alunecînd prin ispită și-au
pierdut nevinovăția și viața cea fericită și și-au
agonisit moartea. Plata păcatului totdeauna este
moartea. Și ca orice sămînță rea rodește grozav.
Așa și păcatul. Prin prorocul Isaia ne-a desco-
perit Dumnezeu, că izbăvitorul se va naște (firea
omenească) dintr-o fecioară.

Fecioara prorocită a fost Maria, fiica de la
adînci bătrînețe a lui Ioachim și Ana, urmași
săraci din spița regelui proroc David. Pe vremea
aceea, cei ce nu aveau copii erau socotiți de cei-
lalți oameni ca mari păcătoși și-i batjocureau.
Cei ce se aflau în această osîndă firește se rugau
lui Dumnezeu și zi și noapte să le ridice ocară
dintre oameni, dîndu-le o odraslă. Așa și părinții
Fecioarei care au făcut și vot (juruință, promi-
siune solemnă), că de li se va împlini cererea,
odrasla ce li se va dăruia o închină lui Dumnezeu
ca să-i slujească Lui toată viața. Și rugăciunea
li s-a împlinit. Și ei au împlinit juruința. Așa
Fecioara Maria a ajuns dăruită templului din
Ierusalim spre a sluji zi și noapte Celui Prea-
înalt. Viață sfîntă, viață curată, fără prihană, a
dus tot timpul fîinînd și făcînd cu strictețe cele
ale legii.

Dacă ar fi fost fecior, toată viața rămînea în
templu. Pe fete însă nu le țineau decît pînă la
15 ani. Atunci se căuta în listele lor genealogice
rudenia de sînge cea mai apropiată, bărbat și
o dau în grija acestuia să-i puie la îndemîină
casă, hrană și timp să-și poată împlini mai
departe rînduiala slujită lui Dumnezeu fără po-
tigneală, așa cum o făcea la templu. Pentru fiica
lui Ioachim și Ana s-a aflat că rudenia cea mai
apropiată este un unchi bătrîn, de meserie tes-
lar (lemnar), care are o căsuță în orașelul Na-
zaret. Lui i se încredințează tînăra Fecioară spre
ocrotire. La evrei femeia nu avea nici un drept.
În tot locul o reprezenta sau tata, sau fiul cel
mai mare și în lipsa acestora rudenia cea mai
apropiată. Dacă un asemenea tutore nu purta
grijă cum i se cerea și fetei i se întîmpla ceva,
era omorît cu pietrii. Acestei încredințări date
unui bărbat i se zicea logodnă (promisiune în
fața templului). Deci cum ne spun Sf. Evan-
ghelii, Fecioara Maria a fost logodită, încredin-
țată lui Iosif din Nazaret. „Iară nașterea lui
Iisus Hristos a fost așa: după ce muma lui a
fost logodită lui Iosif și înainte de a se aduna ei
(a fi împreună în casă), s-a aflat că are în pin-
tece de la Duhul Sfînt; iar bărbatul fiind drept
și nevoind să o vedească a vrut s-o părăsească
pe ascuns (ca să nu fie omorîți cu piatră): pe
cînd cugeta el aceasta i s-a arătat îngerul Dom-
nului în vis și i-a zis: „Iosife, fiul lui David, nu
te teme a o lua (în casa ta) pe Maria, că ceea
ce s-a zămislit întrînsa este de la Duhul Sfînt
și va naște fiu și-i vei pune numele Iisus, pentru

că acela va mîntui de păcate pe poporul Său“
(Mt. 1, 18—21). Iar Duhul Sfînt e făcătorul și
dătătorul de viață, a treia Față a ființei dumne-
zești. Așa s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu. E
opera lui Dumnezeu și a omului, a Fecioarei
Maria, care prin sfințenia vieții a fost menită și
vrednică să repare greșala Evei. Ea a zămislit
și a născut în chip mai presus de fire fără de
durere și fără a suferi stricăciunea.

Pentru aceste merite mari a ajuns și Maică-
Fecioară și Fecioara-Maică ajutătoare caldă și
mîjlocitoare. Biserica o numește „cea mai cîn-
tită decît Heruvimii și mai mărită fără asemă-
nare decît Serafimii“ și decît îngerii și decît toți
sfinții și dreptii. Maica Domnului nu a mai avut
alți copii. Iisus este singurul ei fiu. Și dacă Sf.
Evanghelii amintesc de frații și surorile Dom-
nului Iisus Hristos, prin acestea se înțeleg nu
frați, ci rudele de sînge, nepoți, nepoate, străne-
poți, veri care între ei se socoteau și se numeau
frați și surori, indiferent de gradul de rudenie
sau de vîrstă.

Așadar, acest articol din Simbolul Credinței
este strîns legat de articolul al doilea. Unul ne
rezumă învățăturile despre dumnezeirea lui Iisus
Hristos Domnul și cîstălat despre faptul că a
fost și om adevărat, sau cîm Însuși se numește:
Fiul lui Dumnezeu, care s-a făcut și Fiu al
omului prin mijlocirea Maicii Domnului, celei
mai cinstite decît Heruvimii și mai mărite fără
asemănare decît Serafimii. — gm —

GINDURI LA SFINTELE EVANGHELII

Duminică XIV-a după Rusalii (Matei XXII, 1—14)

Universalismul creștin

„Mergeți, deci, la răspîntiile drumurilor și
pe cîți îi veți afla, chemați-i la nuntă“ (v. 9).

Nunta Fiului de Împărat, despre care vor-
bește Sfînta Evanghelie de azi, este viața cea
nouă, propovăduită de Iisus Hristos și se des-
fășoară, pentru creștin, pe două planuri: unul,
al vieții pămîntești, și altul, al celei cerești.

Ceea ce aducea nou, pe planul celei dinții,
acum două mii de ani, într-o lume de „chemați“
și „aleși“, după neam, după viață, după avere,
după rang etc., era tocmai înlăturarea acestor
false valori ale vieții omenești, de pînă atunci.

Căci cei „chemați“ ai lumii de nedreptățiți,
s-au arătat nevrednici (v. 8) răspîndind în
lumea celor umili și nebagăți în seamă spaima,
mizeria, pedeapsa și moartea (v. 6).

În locul lor, la noua rînduială, au fost che-
mați toți, de la „răspîntiile drumurilor“, „buni
și răi“ (v. 10) — după valorificarea vremii —
adică robi și săraci, iudei și elini, bărbați și
femei, căci toți sînt „una întru Hristos Iisus“
(Gal. III, 28).

Strînși toți în Casa de Nuntă a Bisericii, au
început să trăiască pe planul vieții pămîntești
după legile celei cerești, știind că: „nu avem
aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe cea care
va să fie“ (Evrei XIII, 11); că la prînzul cel
veșnic în împărăția lui Dumnezeu, se ia în
seamă o singură și adevărată valoare: *haina
de nuntă* a trăirii după voia și în iubirea lui
Dumnezeu.

Pr. Zosim Oancea

MAICA DOMNULUI

Biserica ne învață să o cinstim pe Maica Domnului cu cea mai aleasă cinstire.

De fapt ca și-n cîntarea: „De tine se bucură ceea ce ești plină de dar toată făptura, soborul îngeresc și neamul omenesc, ceea ce ești biserică sfințită și rai cuvîntător, lauda fecioriei, din care Dumnezeu s-a întrupat și prunc s-a făcut Cel ce este mai înainte de veci Dumnezeu nostru. Că brațul tău scaun l-a făcut și pîntecele tău mai desfătat decît cerurile l-a lucrat. De tine se bucură, ceea ce ești plină de dar, toată făptura, mărirea ție...” din străvechi, în Biserică, întru cinstirea Maicii Domnului, Sf. Părinți n-au știut cum să aleagă mai minunate cuvinte ca acestea.

Limpede însă trebuie să știm, ceea ce Părinții limpede au știut, că întii și-ntii pe Maica Domnului însuși Dumnezeu și Cartea lui Dumnezeu — Scriptura — au cinstit-o.

„Maica Domnului”...

Cînd ai rostit sincer aceste două cuvinte ești în duhul cinstirii și-n duhul credinței, în Duhul lui Dumnezeu și-n Duhul Scripturii, în duhul Părinților, în Duhul Bisericii...

La drept vorbind, în cuvintele „Maica Domnului” stau o întreagă credință și-o întreagă evlavie. Le găsim, însemnate întii în slova de aur a Scripturii și au fost rostite întia oară de Elisabeta, mama Sf. Ioan Botezătorul.

Aceasta s-a petrecut cu prilejul vizitei pe care, după vestirea cea bună și mare, Maica Domnului i-o făcea rudeniei sale ce locuia în regiunea Iudeii.

„In zilele acelea sculindu-se Maria, îners-a la munte, de grabă, în cetatea lui Iuda și intrînd în casa Zahariei s-a închinat Elisabetei...” (Lc. 1, 39). „Si s-a umplut de Duh Sfînt, Elisabeta — grăiește mai departe Scriptura istorisind această întîlnire — și a strigat cu glas mare și a zis: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău. Și de unde cîntea aceasta pentru mine, ca să vină Maica Domnului meu la mine?” (Lc. 1, 41—42).

Așadar cuvintele de dumnezeiesc adevăr și de sfință cinstire sînt însemnate întii, cum spuneam adineori, de slova Scripturii și au fost rostite sub roua Duhului Sfînt. Căci zice: „S-a umplut de Duh Sfînt, Elisabeta”...

De aceea Biserica a ales cu drag aceste cuvinte de credință și mărirea cerească: „Maica Domnului” și le rostește neîncetat, cu cînte și evlavie, prin gura fiilor ei. Și desigur că în orice curată rostire a lor răzbate ceva din adierea aceluiași Duh Sfînt sub a cărui insuflare le-a rostit întia oară Elisabeta.

Spuneam că pe Maica Domnului a cinstit-o întii și-ntii Dumnezeu. De fapt aceasta se vede din chiar aceea că pe Maica Domnului a ales-o Dumnezeu dintre toate fecioarele lumii pentru ca, prin lucrarea directă a Duhului Sfînt, „chip de rob” să ia din prea curatul ei trup, Cel ce-și va da Trupul și Sângele Lui pentru viața lumii. „Duhul Sfînt se va pogori peste tine și puterea Celui de Sus te va umbri. De aceea și Sfîntul ce se va naște, se va numi Fiul lui Dumnezeu” (Lc. 1, 35).

În ce adînc înțeles se leagă textele Scripturii. „La început era Cuvîntul și Cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvîntul...” (In. 1, 1).

„Și puterea Celui de Sus te va umbri...” (Lc. 1, 35).

„Și Cuvîntul trup s-a făcut...” (In. 1, 14). Dumnezeu a cuprîns-o pe Maica Domnului în iconomia Sa de a se întîlni deplin, întru mîntuire, cu făptura, ca pe cea mai aleasă floare a lumii. Căci, în pîntecele Maicii Domnului Acela „trup s-a făcut”.

Știm că, trimis de Cel atotputernic pentru buna vestire, îngerul Gavril a salutat-o pe Maica Domnului cu aceste cuvinte: „Bucură-te,

ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine... Binecuvîntată ești tu între femei” (Lc. 1, 28). Iar din gura îngerului salutul „Bucură-te” a trecut ca un nestîns ecou, în gura Bisericii, în minunate odrăsliri de acatist:

Bucură-te, prin care răsare bucuria...

Bucură-te, ștergerea lacrimilor Evei...

Bucură-te, ceea ce porți pe Cel ce poartă toate...

Bucură-te, steaua care arăți Soarele...

Bucură-te, pîntecele dumnezeieștii întrupări...

Bucură-te, Mireasă, pururea Fecioară...

Și, de asemeni, același salut ca și o parte din celelalte cuvinte, au trecut la rugăciunea, pe care o rostim, cu mîini smerit împreunate: „Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Marie, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău, că ai născut pe Mîntuitorul sufletelor noastre. Prea Sfîntă Marie, Maica lui Hristos Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoșii, acum și-n ceasul morții noastre, amin”.

Era, de fapt, și este, prelucrarea aceasta, de către Biserică, a cuvintelor îngerului în acatist și-n rugăciune, cel mai firesc lucru.

Gura Bisericii e astfel gură de înger și gura noastră a fiecăruia e, în dorința și-n intenția Bisericii, în sfința rostire, gură de înger: „Bucură-te, ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine”...

Trebuie să nu-l uităm nici o clipă pe acest „Domnul este cu tine”. Căci, ca și numirea „Maica Domnului” și ca și aceea de „Născătoare de Dumnezeu”, de altminteri, el ne arată că mărirea Maicii Domnului e o mărirea de răsrîngere, prin relație, o mărirea primită de la „Împăratul mării”, pe care ea l-a născut. Biserica arată precis caracterul acestei măriri a Maicii Domnului, dar nu trece nicidecum sub tăcere această mărirea, ci grăiește viu despre ea, îl laudă, ca despre cea mai aleasă mărirea cu care Dumnezeu a împodobit vreo creatură. De aceea cuvintele din imn: „mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decît Serafimii”, de aceea numirile: „Biserică sfințită” și „rai cuvîntător”, și altele altele asemenea.

Purtîndu-l pe Hristos, Maica Domnului știa și ea ce mărirea i-a fost dăruită. Știa, dar totdeauna în profunzimea unei desăvîrșite smerenii și în bucuria pură a duhului de care nu se apropia nici măcar umbra vreunei umbre de mîndrie.

Cîntarea ei de laudă și de mulțumire (pe care Biserica a rînduit-o să se cînte la strană aproape la toate utreniile Duminicilor) exprimă limpede, în marea ei simplitate, conștiința Maicii Domnului despre vrednicia la care ea a fost chemată.

„Mărește sufletul meu pe Domnul și se bucură duhul meu de Dumnezeu Mîntuitorul meu: că a căutat spre smerenia roabei Sale, și iată de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mie mărirea Cel Puternic, — sfințit fie numele Lui!” (Lc. 1, 46—49).

Desigur, cînd rostea aceste cuvinte, Maica Domnului era insuflată de Duhul Sfînt.

Toate cîntările Bisericii închinat Maicii Domnului și toate rugăciunile prin care îi cerem să se roage pentru noi, exprimă, cald, această fericire, această cinstire, această vedere a Maicii Domnului. „Cuvine-se cu adevărat să te ferici Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru” este doar una dintre aceste cîntări.

Se cuvine să prețuim învățătura cea după Scripturi a Bisericii noastre drept măritoare despre Maica Domnului.

Sărbătoarea nașterii sale, în 8 septembrie, să ne fie izvor și imbold spre mai multă dragoste de oameni și pace, lucruri atît de apropiate inimii de mamă bună a Maicii Domnului.

Pr. Ioan Turcu

† Dr. Mihai Fărcașiu

În ziua de 26 iulie a.c., s-a stins din viață dr. Mihai Fărcașiu, notar de stat, membru al Adunării Eparhiale a Sfintei Episcopii a Clujului, Vadului și Feleacului, membru al Adunării Naționale Bisericești și al Consiliului Național Bisericesc.

Dr. Mihai Fărcașiu s-a născut în comuna Mîntiul-Gherlei, pe valea Someșului, raionul Gherla, regiunea Cluj, la 15 iunie 1909, din părinți plugari. Școala primară și studiile liceale le-a urmat în orașul Gherla, luîndu-și bacalaureatul la liceul „Petru Maior” din acest oraș, în anul 1928.

După ce a satisfăcut stagiul militar, a urmat cursurile Facultății Juridice din orașul Cluj, pe care le-a terminat în anul 1934.

Pînă în anul 1940, a funcționat ca judecător la judecătoria din orașul Tg. Mureș.

După anul 1945, a funcționat ca notar public în orașul Cluj, iar din anul 1952, pînă la sfîrșitul vieții, ca notar de stat pe lângă Tribunalul Cluj.

Intellectual român și creștin conștient s-a impus dragostei, stimei și prețuirii creștinilor ortodocși din Eparhia Clujului, care l-au ales în Adunarea Eparhială respectivă, iar aceasta, datorită frumoasei activități desfășurate în serviciul Bisericii, l-a ales ca reprezentant al ei în Adunarea Națională Bisericească, forul de conducere al Bisericii Ortodoxe Române, unde se dezbate și se rezolvă problemele cele mai importante ale acesteia; Adunarea Bisericească l-a ales în organul ei executiv, în Consiliul Național Bisericesc.

În toate aceste foruri, dr. Mihai Fărcașiu și-a spus cuvîntul cu sinceritate, cu onestitate, cu demnitate, dar și cu hotărîre și cu convingere. Ceea ce i-a atras dragostea și prețuirea tuturor membrilor acestor foruri.

Serviciul religios al înmormîntării a fost oficiat în ziua de 28 iulie a.c., în Catedrala ortodoxă română din orașul Cluj, de către Prea Sfințitul Episcop Teofil al Clujului, înconjurat de un sobor de preoți alcătuit din P. C. Preoți: Alexandru Ionescu, Vicar al Mitropoliei Ortodoxe din București, Florea Giomolean, Vicar al Episcopiei Ortodoxe a Clujului, O. Morariu și S. Coman, Consilieri administrativi ai Sfintei Episcopii a Clujului, Prot. Vicar onorific Sabin Truță și P. C. Prot. Buiu Ioan slujitori ai Catedralei ortodoxe din Cluj, și arhidiaconii: prof. I. Zegreanu și P. Toaxen de la Catedrala ortodoxă din Cluj.

După oficierea serviciului religios, a vorbit Prea Sfințitul Episcop Teofil, care — referindu-se la versetul 1 din cap. 20, cartea IV Regi, — a elogiât activitatea repauzatului, exprimînd regretul în numele Adunării Eparhiale a Eparhiei Clujului.

A urmat la cuvînt P. C. Preot Alexandru Ionescu, Vicar al Mitropoliei Ortodoxe din București, care — referindu-se la frumoasa activitate desfășurată de repauzat în slujirea Bisericii și a poporului drept credincios din Ardeal — a exprimat în numele Prea Fericitului Patriarh Justinian, Întîistătorul Bisericii Ortodoxe Române, cum și în numele Adunării Naționale Bisericești și al Consiliului Național Bisericesc, adîncul regret al acestora pentru pierderea suferită, și cuvînt de mîngîiere pentru îndurerata familie.

A vorbit după aceea P. C. Protopop Vicar onorific Sabin Truță, referindu-se la viața familială și la activitatea desfășurată în lumea credincioșilor de către cel repauzat.

Cel din urmă a vorbit dr. Aurel Socaciu, notar de stat, care în numele colegilor de breaslă, referindu-se la activitatea socială a repauzatului, a exprimat regretul acestora și condoleanțe familiei îndurerate.

Nestearsă fie-i amintirea acestui fruntaș mirean al Bisericii Ortodoxe Române din Ardeal!

Asistent

Centenarul unui mare poet

GEORGE COȘBUC

(1866—1966)

Urcind cu trenul sau pe șoseaua care duce de la Beclean, în sus pe Someșul Mare, o vale încântătoare se deschide înaintea ochilor. Sate cu case rare, înecate în livezi și porumbiști, sînt presărate de-o parte și de alta a acestui rîu de munte. Cu puțin înainte de a ajunge la Năsăud, o altă vale tot pe atît de mîndră, tăiată de apele grăbite și limpezi ca roua ale Sălăușei, se deschide spre nord. Pe aceste meleaguri pline de farmec și de poezie, ca de altfel toate plaiurile minunatei noastre Patrii, un mare poet a „căzut acum un veac pe neașteptate din cerul românesc” — după cum citim într-o tabletă argheziană. Aici, în satul Hordou — astăzi Coșbuc — a deschis ochii, în 20 septembrie 1866, George Coșbuc.

„Badea Gheorghe”, cum îi ziceau cei mai apropiați ai săi, era „din părinți și strămoși păzitori de datină și de prezență românească” — cum spune un cronicar de astăzi (G. Ivașcu). Era adică unul dintre mai multele vlăstare ale preotului Sebastian și preotesei Maria. Așa se face că copiii din sat îl strigau totdeauna „Georgică-a popii”. Descendentă din iobagi, familia Coșbuc a dat satului un mare număr de preoți. De la tatăl său — om așezat, înțelept și iubitor de lectură, după cum rezultă din amintirile poetului-Coșbuc a deprins dragostea de carte, iar de la mama sa, mare povestitoare de basme și anecdote populare, ca și de la obștea satului și de la ciobanii pe care-i vizita fără preget, a îndrăgit folclorul, comoara nesecată a gândirii și artei populare.

Ca și Creangă, în Humulești, primele slove Coșbuc le învață de timpuriu de la cîntărețul bisericesc Tănăsucă Mocodean. Învață apoi în Salva, în Telci și la liceul românesc din Năsăud, fiind coleg pînă în cl. IV-a cu tatăl lui Liviu Rebreanu. Aici desfășoară o vie activitate literară, în cadrul societății de lectură a elevilor „Virtus romana rediuita”. Începînd cu 1882, această societate redactează o revistă, „Musa someșeană”, în care Coșbuc își publică primele sale poezii, ca: Stîncile strig'amin, Învățăm, Tablou etc. Este interesant de reținut modul în care lucra Coșbuc încă de cînd era elev la liceu. „Seara cînd se culca — povestește unul dintre colegii lui — pe scaun lîngă pat își pune a luminare, chibrit, un creion și buclă de hîrtie, se acoperea pe cap, fie vara, fie iarna, închidea ochii, medita, gîndea. Cînd prindea vreo idee bună, aprindea luminarea și o scria pe o bucată de hîrtie”.

În toamna anului 1884 îl întîlnim înscris ca student la Facultatea de litere și filozofie din Cluj, unde însă rămîne puțin timp. Tot în acest an își face debutul la ziarul Tribuna din Sibiu, cu poezia Filozofii și plugarii, semnată C. Bocșu. Cu această poezie inaugura o colaborare, o perioadă de creație, considerată drept cea mai fecundă în viața poetului. Cu deosebire cei doi ani — 1887—1889 —, cînd Coșbuc a locuit aici în Sibiu, lucrînd ca redactor la Tribuna, despre care el însuși spune: „Aceștia au fost anii cei mai roditori a vieții mele”. Într-adevăr, numai în anul 1888 de pildă a publicat peste 30 de poezii, în acest interval apărînd unele dintre cele mai reprezentative creații coșbuciene în fruntea cărora se situează desigur „Nunta Zamfirei”, care a avut încă de la apariție un mare răsunet.

Asemenea locurilor natale, Coșbuc a îndrăgit mult Sibiul și împrejurimile sale. Satele din jurul Sibiului, cu o sănătoasă pulsație de viață românească, cu cîntecele, horele și obiceiurile lor, îl aveau adesea oaspete pe marele nostru poet. Nelipsit era și de pe cărările umbroase ale

„Sînt suflet în sufletul neamului meu” munților din partea locului. Se spune că uneori părăsea redacția și apărea deodată pe la cite o stîină, unde zăbovea mai mult timp, participînd la viața ciobanilor, ascultîndu-le păsările dar și neîntrecutele doine cîntate din fluiet și caval. De reținut și faptul că tot de Sibiu sînt legate și publicarea primelor volume de versuri și proză ale poetului, ca de pildă: Pe pămîntul trucului (1885), Blestem de mamă (1885), Draga mamei (1886), Fulger (1887) etc. Menționăm și aceea că versuri de-ale lui Coșbuc din acea perioadă întîlnim și în paginile publicațiilor Centrului nostru Arhiepiscopesc, cu deosebire în calendarul de masă, care, citotrit de Șaguna, apare neîntrerupt pînă astăzi.

Chemat de Titu Maiorescu, probabil și pentru a nu se înrola în armata austro-ungară, după cum rezultă din unele scrisori familiale ulterioare, în 1889 G. Coșbuc pleacă la București, unde se va stabili pentru totdeauna. Avînd permanent în suflet nostalgia meleagurilor pămîntești și ale copilăriei sale, pe care mulți ani nu le va mai vedea, la București Coșbuc militează, luptă și lucrează pentru o literatură sănătoasă, inspirată din viața autentică a poporului și orientată spre „gustul și firea lui”, spre „felul lui de a vedea și a simți”. „Opera de artă — spunea el — trebuie să servească poporului și nu celor 10.000 (clasa boierească) de deasupra”.

Lucrează la început în cadrul Ministerului Cultelor, colaborează la elaborarea mai multor cărți „de citire”, dar mai cu seamă redactează, singur sau împreună cu alți condeieri de seamă ai vremii (Caragiale, Slavici, Vlahuță ș.a.), diferite reviste, ca Vatra (1894), Foaia interesantă (1897), Sămănătorul (1901), Viața literară (1905). Va colabora de asemenea la Noua revistă română, Albina, Literatura și arta română, Românul, Familia și alte publicații.

În 1898 este ales membru corespondent al vechii Academii Române, iar în 1916 devine membru deplin al ei.

În 1915 încearcă o mare durere prin pierderea unicului său fiu Alexandru, iar în 9 mai 1918, anul înfăptuirii unității noastre naționale, ideal pentru care a luptat dar n-a apucat să-l vadă împlinit, Coșbuc încetează subit din viață. O mulțime nesfîrșită de admiratori îl însoțea pe ultimul său drum, iar un critic de seamă spunea omagial cu acel prilej: „Țara pierde un mare poet, în sufletul căruia s-au reflectat toate aspirațiile neamului nostru”.

G. Coșbuc este cu adevărat un mare poet al nostru, mare cînt sufletul poporului care l-a născut, al maselor largi țărănești, la ale cărei adieri a vibrat ca nimeni altul. În poezia Poetului cu deosebire se vede tot crezul său literar, tot idealul său de viață, dragostea sa curată și nemărginită față de țara și poporul său:

Sînt suflet în sufletul neamului meu
Și-i cînt bucuria și-amarul

Izvor ești și ținta a totul ce cînt
Iar dacă vrodă-aș grăi vreun cuvînt
Cum nu-ți glăsuiește scriptura,
Ai fulgere-n cer, tu cel mare și sfînt,
Și-nchide-mi cu fulgerul gura!

Întîmple-i-se deci orice, dacă un singur cuvînt măcar ar fi împotriva adevărului, contrar intereselor „neamului” său, dorind cu ardoare ca scrisul lui să fie de folos celor mulți. Și Coșbuc a reușit în acest gînd al său, căci în versurile lui ne găsim fiecare, mai ales cei ce-am deschis ochii în vatra satului, fiecare flăcău și

fată, fiecare mamă cu un prunc plecat, fiecare truditore care trage coasa în miez de vară și, în sfîrșit, orice iubitor de frumos și adevăr. A reușit în dorința sa, pentru că versurile sale sînt pe buzele tuturor, nu numai pe ale flăcăilor din Hordou, pe care îi învăța tot felul de cimilituri la horă. „Nu există român — spunea L. Rebreanu în 1931 — cît de cît cultivat care să nu știe aproape pe dinafară Mama, Noapte de vară, Cîntecul fusului, La oglindă, Moartea lui Fulger, Trei, Doamne, și toți trei, Noi vrem pămînt”.

„În versuri limpezi, sprintene, curgătoare ca văraiele munților” — după cum spune dl. acad. Victor Eftimiu, Coșbuc cîntă lumea autentică a satului, cu toate evenimentele mai de seamă legate de viața lui. Este adevărat că în această creație predomină adesea partea frumoasă, partea luminoasă a vieții satești, dar aceasta nu dintr-o tendință de idealizare a satului, ci ea reprezintă optimismul real, atît de caracteristic poporului nostru, ca și înțelepciunea lui milenară. „Poezia lui Coșbuc — arată un cercetător de astăzi — ne oferă în concentrări de mărgăritare viața satului românesc. Vuiesc în ea codrii, se desjăsură în soare cimpii, rid lunci și gîrle. În mijlocul vastei priveliști: satul cu ulițele și casele lui, cu biserica, moara, locul de horă”.

Inspirîndu-se cu deosebire din viața satului: așa cum au mai spus, din „faptele mari ale poporului nostru” — după a lui mărturie — din pămîntul fertil al istoriei patriei, Coșbuc scrie idile, pasteli, balade, cîntece de vitejie, poeme istorice, basme versificate și încă alte specii literare. De reținut și aceea că el are și multe lucrări în proză, articole de popularizare a unor cunoștințe necesare maselor, filcuierea unor zicale populare, combaterea superstițiilor etc., dar mai ales aceea că el a tradus în limba noastră o seamă de valoroase lucrări din literatura universală, ca de pildă Divina Comedie a lui Dante, Odiseea lui Homer, din clasicii literaturii latine, fragmente din scrierile indiene Rig-Veda, Mahabarata, Ramajana și multe altele.

George Coșbuc își publică poeziile în cunoscutele sale volume, intitulate: „Balade și idile” (1893), „Fire de tort” (1896), „Ziarul unui Pierde-Vară”, (1902) și „Cîntece de vitejie” (1904).

Din primul volum reținem Noapte de vară, Nunta Zamfirei, Fata morarului, Vîntul, Vestitorii primăverii, Pe lîngă boi, Rada, La oglindă, Moartea lui Fulger, Păstorita ș.a.

Al doilea volum începe cu plina de duioșie poezie Mama, care nu-i decît un ecou al arzătorului său dor de vatra pămîntească, Lupta vieții, Noi vrem pămînt, poezie cu larg ecou în sufletele răsculaților din 1907 și chiar în inima altor popoare asuprite, neîntrecuta Doina, prietena credincioasă a românului, La Paști, în care redă fidel pacea sfîntă care copleșește parcă toată firea la acest mare praznic creștinesc:

E pace-n cer și pe pămînt.
Răsuflu cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.
Și cît e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se-ntîlnesc în cale
Își zic: Hristos a înviat!

dar și puternicul suflu de optimism pe care-l degajă această sărbătoare:

În fapta noastră ni e soartea
Și viața este tot, nu moartea.

În miezul verii, Iarna pe uliță, Vîntoasele, Decabal către popor, vibrant apel la libertate și dragoste de patrie, Pe deal, ecou al dorului de plaiurile copilăriei:

Ah! e mult de-atunci! Cărarea
Nedată pe deal urca:
Dealul plin de flori era
Și albastră zarea.

ca și Fragment:

(Continuare în pag. 4)

George Coșbuc

(Urmare din pag. 3)

De drag, o dragă mamă, mă afli și mă pierzi
Din ochi; îmi iei o mână și-n mână ta o strângi
Și-mi faci cu dinsa cruce pe piept, și parcă plîngi!
Versurile Colindătorii evocă și ele aceleași amintiri:

Și pînă nu treceau la prag,
Noi nu vorbeam nici unul —
Sărac ne-a fost, dar cald și drag
În casă-ne Crăciunul.

Din al treilea volum reținem Faptul zilei, Moartea lui Gelu, mișcătoare versuri, evocatoare de istorie îndepărtată a meleagurilor transilvănene:
Să ție potrivnicii minte
Că-s vii, cînd e vorba de țară,
Și morții-n morminte!

Nuntă în codru, Lumînărica, Pace, Hora ș. a.
Dragostea țierbinte de pămîntul țării, față
de poporul din care făcea parte, și-o manifestă
Coșbuc mai ales în Cîntece de vitejie, volum care
se deschide cu Cîntec, versuri de stimulare a
energiei populare și de încălzire a conștiinței
naționale, Dunărea și Oltul, în care se reflectă
dubla împilare, socială și națională, a românilor
transilvăneni:

Ei n-au voie să-și vorbească
Graul strămoșesc ce-l au,
Iar în coasta lor de-apururi
Sulițele stau.

În Scut și Armă poetul spune:

Noi prin vremi ce ne-ncercară
Altă armă n-am avut,
Numai dragostea de țară
Ce strămoșii ne-o lăsară,
Și pe sfîntul Domn de scut.

Ottenii lui Tudor, Pe dealul Plevnei, Graiul neamului, Carol Robert, Golia ticătosul ș. a. fac parte tot din acest ultim volum.

Firea pașnică și blajină a poporului nostru, dar și dirzenia cu care-și apără pămîntul cotropit, le redă Coșbuc în versuri ca:

Românește-asa a fost
Să te-nduri, după putere,
Să fii bun cu cel ce-ți cere
Milă și-adăpost!
Cînd vrăjmașii vin sumeți
Să ne calce scumpa țară,
Tu-i izbești și-i dai afară,
Minte să-i înveți.

Acestea și desigur încă alte asemenea merite au făcut ca centenarul nașterii lui Coșbuc să fie sărbătorit cu mult entuziasm de poporul nostru, care astăzi îi gustă liber întreaga sa operă, ca niciodată în trecut.

A fost sărbătorit la București, a fost sărbătorit la Sibiu și la Gura Riului, unde Coșbuc petrecea multe clipe de destindere cu colegii săi de redacție, a fost sărbătorit la Cluj, la Năsăud și în toate orașele și satele țării. I-au cinstit amintirea moara refăcută de coșbuceni, plopii bătrîni care se văd și astăzi înșirați pe iazul în care „Georgică-a popii” își oglindea chipul și l-au sărbătorit cu deosebire sătenii lui, urmașii flăcăilor și fetelor, în mijlocul cărora s-a născut, a crescut, a suferit și s-a bucurat și pe care Coșbuc i-a cîntat în toate ipostazele existenței lor, care au organizat pe valea Sălăuței 18 septembrie a.c., un grandios spectacol popular. Serbarea a început cu punerea în scenă a Nunții Zamferei, care, în desfășurarea ei, a cuprins impresionant, la un moment dat, întreg satul Coșbuc ca și dealurile din jur, totul devenind un urtaș amfiteatru, plin de călăreți, „Din munți și văi, de peste mări, Nuntași din nouă zeci de țări”.

„Se nasc — a spus cu acel prilej poetul italian Elio Filippo Accrocca, participant la serbări alături de alți mulți oaspeți străini — și sînt sărbătorii poezi și în alte țări, dar românii știu să-i facă nemuritori”.

Gh. Papuc

Capernaum și lacul Ghenizaret

În drumul activității sale izbăvitoare Mîntuitorul nostru Iisus Hristos a zăbovit timpuriu cel mai îndelungat în orașul Capernaum de pe țărmul lacului Ghenizaret și în împrejurimile lui. Acest oraș era situat pe malul nord-vestic al lacului, în cel mai bun loc al Palestinei, avea o populație foarte numeroasă și pestriță. În el se desfășura o viață extrem de agitată, pentru că era un puternic centru comercial, fiind așezat la răscrucea drumurilor care plecau spre Tir, Sidon, Ierusalim și Sephoris. Acest oraș frumos și bogat a devenit sediul aproape permanent al Mîntuitorului, iar regiunea înconjurătoare, binecuvîntatul bazin al lacului Ghenizaret, locul principal al activității Sale publice.

Astăzi numai ruinele de pe malurile lacului, blocuri mari de piatră cioplită, coloane de marmură artistic sculptate, risipite pe malurile lacului mărturisesc despre bogăția, strălucirea și viața intensă pe care o proslăvea cîndva zicătoarea: „Dumnezeu a creat 7 locuri frumoase pe pămîntul Kanaan, dar numai pe unul din ele — lacul Ghenizaret l-a ales El pentru sine însuși”. Această zicătoare pare că s-ar fi adevărat acum prin alegerea malurilor lui ca loc de activitate a lui Iisus.

Acest loc, nu numai după frumusețea sa, ci și prin situația sa centrală, precum și prin populația sa numeroasă și prin mișcarea sa intensă era foarte potrivit pentru începutul acelei activități, care era îndeplinirea vechii proorocii a lui Isaia, că pămîntul lui Zabulon și pămîntul lui Neftalim, țara de peste Iordan, Galileea neamurilor „vor vedea lumină mare” și că „peste cei ce umblau în întunericul și în umbra morții va străluci lumină”. Această „lumină” a fost Mîntuitorul Iisus Hristos prin venirea Sa în lume, așa după cum l-a arătat și dreptul Simion curînd după întruparea Domnului.

Pe aceste meleaguri locuiau popoarele cele înai diferite, pentru că pe aici trecea calea cea mare ce ducea de-a lungul mării. Alte patru drumuri mari se uneau cu această cale pe malurile lacului. Unul venea din jos din valea Iordanului, altul pe partea apuseană a lacului, trecînd podul pe la capătul de sud al mării, mergea prin Perea spre vadul Iordanului, către Ierihon; al treilea către vestitul port Acka, de pe malul mării Mediterane; al patrulea șerpua prin munții Zabulonului către Nazaret și pe șesul Ezdrelonului spre Samaria și Ierusalim.

Prin această provincie treceau caravane mari pe drumul lor comercial din Egipt în Damasc, și egipteni, greci, romani, fenicieni, sirieni, parți, babiloneni veniți din toate părțile lumii, precum și cei care locuiau în Betsaida lui Iulian și în Chesarea lui Filip, după toată probabilitatea se întîlneau pe ulițele Capernaumului. Pe vremea lui Hristos în provincia aceasta înflorea o industrie bogată și se desfășura un comerț foarte intens. Pe apele lacului bogat în pește lunecau în toate direcțiile vase de tot felul — de la corăbiile militare ale romanilor, pînă la bărcile simple și ușoare ale pescarilor și galerele aunate ale palatului lui Irod. De aici erau ușor accesibile provincii bogate ca: Ituria, Fenicia, Samaria, Siria, — n-aveai să treci decît lacul, riul sau munții, avînd la dispoziție mijloace de comunicație bune.

În oglinda cristalină a lacului se oglindea mîndra cetate nouă, întemeiată de Irod Antipa și numită Tiberiada, în cinstea lui Tiberiu, împăratul romanilor. Ea a ajuns capitala Galileei, a crescut și a înflorit cu o uimitoare repeziciune, așa că în urmă împrumută numele său chiar lacului Ghenizaret. Iisus a văzut zidurile ei înconunate cu turle și creneluri, aruncînd departe

asupra lacului umbrele leilor săi de marmură și a coloanelor mărețe. Europa, Asia și Africa împreună alcătuiau amestecul de populație a acestei cetăți și pe piața ei în bazar se puteau întîlni oameni din toate popoarele. În lungul întregului țărm al mării Tiberiadei iudeii și fiii pustului, — arabii și beduinii — se puteau zări alături cu întreprinzătorii fenicieni, cu sirieni, cu trufașii romani și greci.

Din asemenea centru, dintr-un astfel de focar, lumina Evangheliei se putea răspîndi mai ușor, decît de ori unde, nu numai în toată Palestina, ci și prin toate țările învecinate. Intr-adevăr, cu o pricepere nebanuită și cu o perspicacitate clară și-a ales Mîntuitorul această regiune ca reședință a activității Sale publice. Aici și-a arătat El iubirea de oameni prin fapte neuitate pentru cei mulți și simpli, dezmoșteniți ai sorții, orbi, șchiopi, uscați, flămînzi și goi, acoperiți doar de bubele purulente ale leprei; vindecînd rănilor pe care le lungeau cîinii flămînzi și hămesiți și ei prin gunoaiele orașului și pe margini de drumuri prăfuite; și aducînd o mîngîiere și o rază de nădejde mulțimii vlăguite care „zăcea în întunericul și în umbra morții”.

De aici pornea El în călătoriile Sale memorabile spre miază-noapte, miază-zi și răsărit și aici se întorcea istovit de oboseala drumurilor grele, zdrobit adeseori atît sufletește cît și trupește pentru a se reface în tăcerea grădinilor de pe țărmul lacului, sau pe barca pescarului în liniștea apelor somnoroase sub ocrotirea întunecului nopții, stînd de vorbă cu Tatăl ceresc. Mergînd spre nord, vizita părțile Tirului și ale Sidonului; spre răsărit vizita Decapoli și Perea; iar spre sud, trecînd prin Samaria, se ducea la Ierusalim ca să participe la praznicile de la templu. Dintre pescarii lacului Ghenizaret și-a ales Iisus ucenicii Lui cei mai apropiați.

Pr. N. Terchilă

Rugăciunea Tatăl nostru

Tatăl nostru cel din ceruri
Dă-ne Doamne bune vremuri.
Fie sfînt numele Tău
Prea bunule Dumnezeu.
Vie Împărăția Ta,
În veci fie Voia Ta,
Precum e în cerul sfînt
Tot așa și pe pămînt.
Pîinea noastră bunule
Cea de toate zilele
Crescută-n picuri de rouă
Dăne-o, Doamne, astăzi nouă.
Dumnezeule prea-nalt
Iartă-ne orice păcat,
Precum și noi vom ierta
Greșelile altora,
Care nouă ne-or greși
În lume cît vom trăi.
Fă-ne viața fericită,
Ne ferește de ispită.
Prea bunule Dumnezeu
Ferește-ne de cel rău.
A ta este Împărăția
Și puterea și mărirea:
În numele Tatălui,
De-asemeni al Fiului,
Al slăvitului Duh Sfînt
Pace în cer și pe pămînt.
Amin, amin, Doamne Sfinte,
Tată bun și scump Părinte.

Urs Vasile